

Aktualitātes 2014./2015. mācību gadā

Vispārējā izglītība

- ❖ No šā gada 1. septembra tiks nodrošinātas brīvpusdienas 1.–3. klases skolēniem. Šī demogrāfijas atbalsta pasākuma nodrošināšanai no valsts budžeta 2014. gadā paredzēts finansējums 11 679 100 eiro apmērā. Vienlaikus vienam bērnam paredzētā valsts budžeta dotācija tiek palielināta no 1,14 eiro uz 1,42 eiro dienā.
- ❖ No 2014. gada 1. septembra skolēni uzsāks pirmās svešvalodas apguvi jau no 1. klases. Izglītības iestādei kā apgūstamā pirmā svešvaloda vecāku izvēlei jāpiedāvā viena no Eiropas Savienības oficiāli noteiktajām valodām.
- ❖ Lai nodrošinātu izglītības kvalitātes paaugstināšanu, Izglītības un zinātnes ministrija ir uzsākusi un turpinās diskusijas par jauna, kompetenču pieejā veidota vispārējās izglītības satura izstrādi. Plānots nodrošināt jaunā, uz kompetencēm balstītā pamatizglītības standarta projekta aprobāciju un pakāpenisku ieviešanu. Pārmaiņas plānotas gan pirmsskolas, gan pamatizglītības, gan vidusskolas mācību saturā un kvalitātes monitoringa sistēmā.
- ❖ Izglītības un zinātnes ministrija turpinās pilnveidot atbalsta iespējas skolēniem, kuri ir atgriezušies no mācībām citā valstī (remigrējuši), lai viņi iekļautos Latvijas izglītības sistēmā. Ministru kabineta noteikumos “Par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” ir piedāvātas atbalsta iespējas izglītojamiem, kuri ar ģimeni atgriezušies Latvijā no ārzemēm, piemēram, izglītības programmās papildus iekļaujot nodarbības latviešu valodas, sociālo zinību un Latvijas vēstures apguvei.

Profesionālā izglītībā

- ❖ Pamatojoties uz Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātajiem Profesionālās izglītības likuma grozījumiem, tiks turpināta profesionālās izglītības pieejamības un prestiža paaugstināšana, nodrošinot Eiropas Sociālais fondu (ESF) ieguldījumus profesionālo izglītības iestāžu, prioritāri profesionālas izglītības kompetences centru, infrastruktūras modernizēšanā. Vienlaikus tiks turpināta profesionālo izglītības iestāžu tīkla sakārtošana, lai nodrošinātu efektīvu nākamā plānošanas perioda ESF atbalsta izmantošanu.
- ❖ Lai paaugstinātu profesionālās izglītības kvalitāti un sasaisti ar darba tirgus vajadzībām, vienlaikus stiprinot jauniešu iespējas iesaistīties darba tirgū, tiks turpināta aktīva sadarbība ar darba devējiem, tostarp nozaru ekspertu padomēs un darba vidē balstītu mācību turpmākas attīstības nodrošināšanai. Pagājušajā mācību gadā īstenotais pilotprojekts sešās profesionālās izglītības iestādēs ir veiksmīgs, un Izglītības un zinātnes ministrija turpinās šāda veida mācību īstenošanu arī 2014./2015. mācību gadā, iesaistot lielāku skaitu profesionālās izglītības iestāžu, darba devēju un audzēkņu. 2014./2015. mācību gadā darba vidē balstītas mācības ir gatavas piedāvāt vismaz 22 skolas. Jaunajā mācību gadā šāda veida mācībās varētu būt iesaistīti aptuveni 500 audzēkņu, bet uzņēmumu skaits varētu palielināties līdz 170. Palielināsies arī piedāvāto programmu un iegūstamo kvalifikāciju piedāvājums, kas varētu sasniegt 45 programmas un kvalifikācijas.
- ❖ Lai nodrošinātu profesionālās izglītības satura pilnveidi un attīstību, tiks turpināta satura pilnveide, ieviešot modulāro programmu sistēmu, kā arī sakārtojot izglītības programmu īstenošanas izmaksu koeficientu atbilstību reālajām īstenošanas izmaksām.

- ❖ 2014./2015. mācību gadā profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi, kuri sekmīgi mācās, turpinās saņemt Eiropas Sociālā fonda (ESF) stipendijas. ESF mērķstipendijas sākotnējās profesionālās izglītības audzēkņiem piešķir jau no pirmā mācību gada katru mēnesi, izvērtējot audzēkņa sekmes, mācību apmeklētību un dalību profesionālās izglītības iestādes aktivitātēs ārpus mācību laika. Piešķiramās mērķstipendijas apmērs pirmā kursa audzēknim ir no 14,23 līdz 28,46 eiro mēnesī, bet otrā, trešā un ceturtnā kursa audzēknim – no 28,46 līdz 71,14 eiro mēnesī. Savukārt jauniešiem, kas pārsvarā pēc vidusskolas beigšanas iesaistījušies viengadīgajās vai pusotrgadīgajās profesionālās kvalifikācijas apguves programmās profesionālās kvalifikācijas līmeņa ieguvei, stipendijas apmērs ir no 70 līdz 115 eiro mēnesī un ir atkarīgs no izglītojamo sekmēm. Plašāka informācija: <http://izm.izm.gov.lv/aktualitates/informacija-medijiem/11438.html>.

Pedagogiem un pieaugušo izglītībā

- ❖ No š. g. 1. septembra zemākā amata algas likme pedagogiem tiks paaugstināta līdz 420 eiro. Tāpat tiks nodrošināta piemaksa par kvalitātes pakāpi visiem pedagogiem, kuri ir ieguvuši 3., 4., 5. kvalitātes pakāpi. Pedagogi, kuri ieguvuši 3., 4. un 5. pakāpi, saņems fiksētas piemaksas attiecīgi 31,87 eiro, 79,68 eiro un 99,60 eiro apmērā par vienu pedagoga darba likmi. Pedagogi saņems arī piemaksu 40% apmērā par papildu pienākumu un atbalsta pasākumu veikšanu.
- ❖ Valdība 12. augustā apstiprināja Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu par mērķdotāciju sadalījumu pašvaldībām un to izglītības iestādēm 2014. gadam pedagogu darba samaksai, tādējādi pedagogi jau augustā zināja savu atalgojumu. Kopējais finansējums mērķdotācijās pašvaldībām 2014. gadam ir 324,7 miljoni eiro. Plašāka informācija: <http://izm.izm.gov.lv/aktualitates/informacija-medijiem/11602.html>.
- ❖ Izglītības un zinātnes ministrija turpina pedagogu atalgojuma sistēmas pilnveidi. Ministrija izstrādājusi divus pedagogu darba samaksas aprēķināšanas modeļa variantus. Viens variants paredz pāreju uz pilna laika darba slodzi, ieskaitot kontaktstundas, laiku mācību stundu sagatavošanai, skolēnu darbu labošanai un citiem pedagogu veicamajiem pienākumiem. Otrs variants paredz finansēšanas modeļa “Nauda seko skolēnam” pilnveidi. Pedagogu atalgojuma aprēķinu tad veikt atbilstoši, piemēram, novadu, diferencēšanai, kā arī precizējot audzēkņu aprēķināšanas koeficientu atbilstoši izglītības pakāpēm: sākumskolas izglītība, pamatizglītība un vidējā izglītība. Lai nodrošinātu jaunā modeļa sekmīgu ieviešanu, IZM organizēs aprobācijas procesu. Vienlaikus ministrija arī strādā pie pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika.
- ❖ Lai nodrošinātu izglītības kvalitāti, kā arī iespējas īstenot izmaiņas pedagogu darba slodzes nodrošināšanā, tiks turpināts atbalsts pedagogu profesionālās kompetences paaugstināšanai, prioritāri dabaszinātņu mācību priekšmetos.
- ❖ Lai sekmētu pedagogu motivāciju un gados jaunu pedagogu piesaisti, tiks turpināts pārskatīt un pilnveidot pedagogu studiju, profesionālās kvalifikācijas un pedagogu profesionālās kompetences paaugstināšanas kvalitātes prasības. Plānots izstrādāt jaunu pedagogu profesijas standartu, vienlaikus turpinot ieviest pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmu, nodrošinot diferencētu darba samaksu atbilstoši iegūtajai kvalitātes pakāpei. 2014. gadā ir piešķirti 1 403 817 eiro pedagogu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanai (B programmas kursiem), kas dos iespēju iegūt nepieciešamo profesionālo papildu kvalifikāciju vairāku priekšmetu mācīšanai pedagogiem, kuriem tas nepieciešams.

- ❖ Pamatojoties uz īstenotā projekta “Eiropas programmas īstenošana pieaugušo izglītības jomā” rezultātā izveidoto pieaugušo izglītības modeli, Izglītības un zinātnes ministrija turpinās pilnveidot atbalsta sistēmu pieaugušo izglītībai gan normatīvā akta prasību, gan finanšu nodrošinājuma ziņā. Ministrijas ieskatā, svarīgi ir nodrošināt mūžizglītības pieejamību pēc iespējas tuvāk indivīda dzīvesvietai un nodrošinot darba tirgus vajadzības reģionālajai attīstībai.

Valsts izglītības satura centra galvenās prioritātes jaunajā mācību gadā

- ❖ **Organizēs skolēna pieredzē balstītu jēgpilnu mācību procesu.** Tajā tiek veicināta mācību satura integrācija un dzīvesdarbības prasmju attīstība, mācību satura apgūvē biežāk izmantojot tādas mācību metodes kā eksperimenti, modelēšana, lomu spēles, lasītprasmes izkopšana visu vecumposmu skolēniem visos mācību priekšmetos. Tāpat šāds mācību process ietver pašizziņu, kas balstīta vērtību izpratnes padziļināšanā un morālās spriestspējas attīstībā, kā arī interesi par dabaszinātnēm, datoriku un matemātiku, kas balstīta praktiskā, ar reālo dzīvi saistītā darbībā un sadarbībā ar uzņēmējiem.
- ❖ **Stiprināt skolēnu patriotismu, kultūrientitāti un valstisko apziņu.** Plānots iedzīvināt Latvijas valsts svētkus, atzīmējamās un atceres dienas, ko nosaka Latvijas Republikas likums “Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām”, un iesaistīt skolēnus nozīmīgu sabiedriskās un kultūras dzīves notikumu aktivitātēs. Īpašu uzmanību plānots pievērst Baltijas ceļa 25. gadadienai, XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem 2015. gada 6.–12. jūlijā, Aspazijas un Raiņa 150 gadu atcerei 2015. gadā. Iecerēts īstenot pasākumus ģimenes, dzimtas, novada, pilsētas un valsts piederības stiprināšanai un patriotisma veicināšanai, kopt skolas tradīcijas un kultūrvidi, kā arī radīt iespējas skolēniem aktīvi iesaistīties Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norisēs, tradīcijas saglabāšanā un kultūrvēsturiskā mantojuma un kultūras vērtību apgūšanā.
- ❖ **Pilnveidot skolēnu izpratni par veselības un cilvēkdrošības jautājumiem, savstarpējo attiecību kultūru, attīstot cieņpilnu attieksmi pret sevi un citiem, kā arī atbildīgu rīcību ikdienas situācijās.** Plānots aktualizēt skolas iekšējās kārtības noteikumus skolas vides uzlabošanai, attīstīt skolēnos laika plānošanas prasmes un uzņēmējspējas, īstenot atbalsta pasākumus iekļaujošai un pozitīvai uzvedībai, kā arī izglītēt par dažādu atkarību riskiem, tostarp par psihoaktīvo vielu lietošanas sekām.
- ❖ **Nodrošināt valsts pārbaudījumu norisi.** Organizēt 3. un 6. klases diagnosticējošo darbu norisi mācību laikā 2015. gada februārī–martā un visu svešvalodu centralizēto eksāmenu norisi skolēnu pavasara brīvlaikā. Plānots izstrādāt diagnosticējošos darbus matemātikā 8. klasei un dabaszinātnēs 9. klasei un īstenot to norisi 2015. gada februārī. Tiks organizētas diskusijas par centralizētā fizikas, ķīmijas un dabaszinību piloteksāmena projekta programmu un saturu. Ar valsts pārbaudes darbu norises laikiem 2014./2015. mācību gadā iespējams iepazīties šeit: <http://likumi.lv/doc.php?id=266335>.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta aktualitātes jaunajā mācību gadā

- ❖ **Pastiprinātu uzmanību pievērsīs izglītojamo drošībai izglītības iestādēs.** Sagatavoti grozījumi Ministru kabineta noteikumos, kas regulē izglītības iestāžu reģistrāciju, paredzot būvvaldes atzinuma nepieciešamību. Plānots, ka Kvalitātes dienests pirms izglītības iestādes reģistrācijas un programmu licences izsniegšanas pieprasīs būvvaldē atzinumu par ēkas un to telpu atbilstību drošības prasībām, lai varētu garantēt izglītojamo tiesību uz drošu vidi nodrošināšanu. Izskatot sūdzības, Kvalitātes dienests vienlaikus izvērtēs drošības noteikumu ievērošanu izglītības iestādē un tās organizētajos pasākumos.
- ❖ **2015. gadā plānots uzsākt valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju vērtēšanas pakāpenisku ieviešanu.** Paredzēts, ka tā notiks kopā ar izglītības iestādes akreditāciju reizi sešos gados. Izglītības iestāžu vadītāju vērtēšanai plānots noteikt tādas kritērijus kā vadītāja izglītība, tālākizglītība un profesionālā pieredze, vadītāja prasme iestādes darbības plānošanā un organizēšanā, iestādes personāla resursu pārvaldīšanā un iestādes materiāltehnisko resursu pārvaldīšanā, kā arī sadarbības veidošana un iestādes mērķu, uzdevumu un rezultātu sasniegšana.
- ❖ **No 2015. gada vērtēs, vai atļaut strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ja sodāmība ir dzēsta vai noņemta.** “Kārtība, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, nekaitēs izglītojamo interesēm” nosaka atļaujas izsniegšanas norisi. Tās iegūšanai pretendents būs jāiesniedz iesniegums Izglītības kvalitātes valsts dienestā, bet dienests pieņems lēmumu par atļaujas izsniegšanu, atteikumu izsniegt atļauju vai atļaujas anulēšanu. Iesniegumam būs jāpievieno personas dzīves un darbības apraksts (CV), nolēmums kriminālprocesā, ar kuru persona atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kā arī citi dokumenti, kuriem, pēc iesniedzēja ieskatiem, ir nozīme jautājuma izlemšanā un kuri apliecina iesniegumā norādītās informācijas pamatotību. Iesnieguma izvērtēšana būs maksas pakalpojums. Lēmuma pieņemšanai dienests izveidos starpinstitūciju izvērtēšanas komisiju, kas sniegs savu atzinumu. Komisijas atzinumam ir ieteikuma raksturs, lēmumu pieņem dienests. Plašāka informācija šeit: <http://izm.izm.gov.lv/aktualitates/informacija-medijiem/11093.html>.